

2°

Philos.

121a

rs. 121 : 1

121

a

Philos.

Arch. de Bragan

SANCTA CATHARINA
VIRGO, PHILOSOPHA, MARTYR.

Univ. Bibl.
München

2

55

ad Biblioth. S. Præm.

CONCLUSIONES
EX
UNIVERSA PHILOSOPHIA
ARISTOTELICA
AD
MENTEM ANGELICI
&
QUINTI ECCLESIAE
DOCTORIS
D. THOMAE
AQUINATIS

Quas

Insigni Sapientiae humanae Victorici Gloriosae Philoso-
phorum Antesignanae

DIVAE

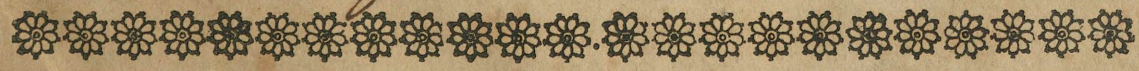
VIRGINI & MARTYRI
CATHARINAE

HUMILI VENERATIONE DICATAS
PRÆSIDE

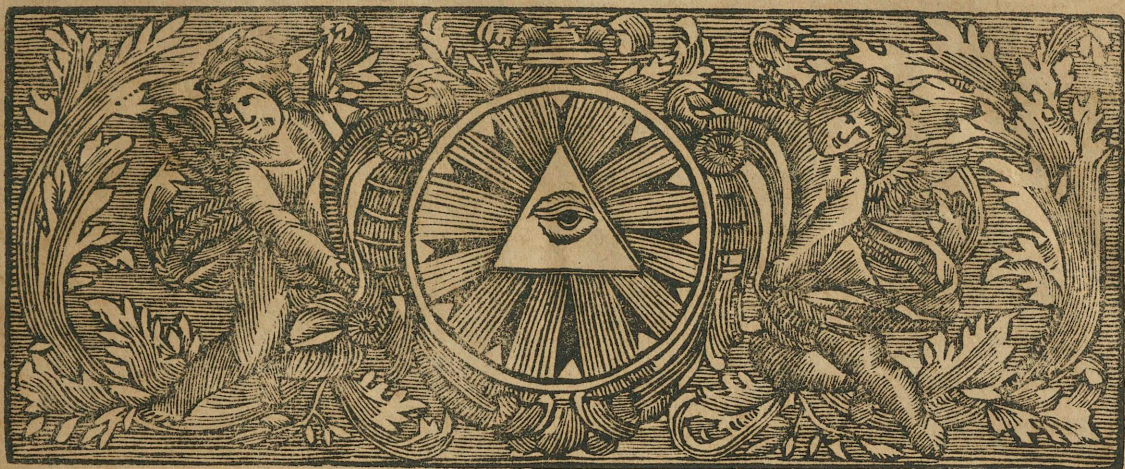
R. P. F. Samuele Haffner S. Ordinis Prædicatorum SS.
Theologiae Lectore, & in Studio Iglaviensi actuali Philosophiae
Professore Publicè defendendas suscepit

R. F. Methudius Nendorffner ejusdem Ordinis & Studij Alumnus Iglav-
viae in Ecclesia S. Crucis FF. Ordinis Prædicatorum.

Die 22 Mensis Augusti Horis ante Meridiem consuetis.

Impressum Znomya, apud Svobodianos Privil. Haredes. 1742.

I.

Logica secundum *D. Th. 4. Met. Lect. 4.* potest considerari secundum quod est docens, & secundum quod est utens, Logica Secundum quod est docens instituit modum quo progredi possumus ad conclusiones inferendas, & hoc facit demonstrativè. Utens verò est, secundum quod modo adjunctò utitur ad concludendum aliquid probabiliter in singulis scientijs; & sic recedit à modo sciendi, adeoque concluditur, quod Logica docens sit verè scientia non verò ut utens.

II.

Quia tamen actus logicæ utentis non addit difficultatem formalem suprà actum docentis, sic in parte demonstrativa non sunt habitus realiter distincti, bene tamen in parte topica, quod innuit S. Doctor loco suprà citatò.

III.

Occupatur etiam logica in pura contemplatione veritatis, & quærit scire propter ipsum scire, ex quo tota & simpliciter speculativa evadit. ita Angel. qui 22. q. 51. a. 2. ad 3. dicit. In Speculativis alia Rationalis scientia est Dialectica

IV.

Cum tandem scientiæ in statu perfectò per discursus perfectos acquirantur, & hos logica facere doceat, est simpliciter necessaria ad alias scientias in statu perfectò habendas. Unde secundum *D. T. op. 20. q. ult. a 1.* Necessitas requirit, ut in addiscendo incipiamus à logica.

V.

V.

Instrumenta illius, quæ per se considerat pro formali sunt aliquid Rationis, quare pro suo objecto formali *quod* solam formam Rationis, seu secundam intentionem objectivam sibi vendicat, quam ipse *D. Ang.* ei adjudicat dum *4. Met. lec. 4.* ait. Ens Rationis dicitur propriè de illis intentionibus quas ratio ad invenit in rebus consideratis, & huiusmodi ens rationis est propriè subiectum logicæ.

VI.

Ex quo colligitur quòd verè dentur Entia Rationis, quæ inpure esse objectivo intellectûs consistunt. Sæpè enim intellectus ea quæ minimè sunt in rerum natura apprehendit ac si essent, & sic dat illis esse apprehensum & objectivum. *ità Ang. 1. p. q. 16. a. 3. ubi ait:* Ens Rationis est, quod cum non sit in rerum natura, accipitur ut ens in ratione.

VII.

Quapropter genuinus iste partus intellectûs, nec voluntatem aut alium quemcunque sensum, sed solum intellectum humanum pro causa sui effectiva admitit. *ità D. S. op. 42. dicens:* tunc fit ens rationis quando intellectus nititur apprehendere id, quod non est ac si esset.

VIII.

Universale formaliter tale solum datur in intellectu, & universale logicum quod consistit in relatione quâ natura refertur ad inferiora ut in quibus potest esse, fit per comparisonem simplicem *ità D. T. qui 1. p. q. 28. a. 1. in ☉ dicit:* aliquando verò, respectus significatus ad ea, quæ dicuntur ad aliquid est tantum in ipsa apprehensione rationis conferentis unum alteri, & tunc est relatio rationis tantum.

IX.

Post Universalia recto ordine proceditur ad prædicabilia ex eo, quod prædicabilitas sit passio universalitatis, numerantur autem quinque nempè: genus, species, differentia, proprium & accidens, quorum primum videlicet genus prout est totum potentiale Salvari nequit in una specie. *teste D. T. qui 1. post. lec. 12. expresse dicit:* non est possibile invenire aliquod genus, cujus una tantum sit species.

X.

Alterum verò nempè species potest salvari in uno individuo, ac proinde etiam naturæ Angelicæ ratio speciei prædicabilis deneganda non venit *Nam S. D. q. unica de spirit. creat dicit:* sicut

hæc

hæc albedo non prohibet sub se habere plura individua , ex hoc , quod est albedo , sed ex hoc , quod est in hoc , quod pertinet ad rationem individui. Ità Natura Angelica v.g. Gabrielis non prohibet esse in multis ex hoc quod est natura in tali ordine rerum , quod pertinet ad rationem speciei , sed ex hoc quod non est nata recipi in aliquo subiecto , quod pertinet ad rationem individui.

XI.

DEUS utpote actus purus carens omni potentialitate , aut compositione ad positionem in prædicamento requisitâ , nullatenus potest collocari in prædicamento substantiæ. *quare D. T. 1. p. q. 3. ar. 5. docens :* quòd aliquid dupliciter possit esse in genere , nempè simpliciter , & per reductionem , subdit : Neutro autem modo DEus est in genere.

XII.

Relatio prædicamentalis cum sit realiter separabilis à suo fundamento proximo , etiam realiter distinguitur ab illo. *attestante S. D. qui 1. p. q. 28. a. 2. ad 2. ait :* quod invenitur in creatura præter id quod continetur sub significatione nominis relativi , est alia res.

XIII.

Quando quidem illud quod determinat aliquod principium ad actum eliciendum , efficienter concurrat cum illo , concludimus , quòd assensus præmissarum , qui determinat intellectum , efficienter quoque concurrat cum illo ad eliciendum assensum conclusionis , quod confirmat *S. D. 1. post Lect. 3. dicens :* quod principia se habeant ad conclusiones in demonstrativis , sicut causæ activæ innaturalibus ad suos effectus.

XIV.

Ultrà quam virtutem effectivam dictus assensus præmissarum etiam necessitatem tam quoad specificationem , quàm quoad exercitium intellectui imponit ad assentiendum conclusioni. Idem innuit Angel. *1. p. q. 82. a. 2. in his verbis :* Intellectus ex necessitate assentit cognitâ connexionem necessaria conclusionum ad principia per demonstrationis deductionem.

XV.

Quemadmodum nulla societas est lucis ad tenebras , ità nulla societas scientiæ & opinionis in eodem intellectu circa eandem veritatem admitti potest. quod verum esse testatur *S. D. dum q. 26. de verit. a. 9. ad 6. ait :* Videtur impossibile , quòd aliquis de eodem habeat scientiam & opinionem.

B

XVI.

XVI.

Scientiam Naturalem pro suo objecto habere Ens naturale convenientissimum esse videtur ; tale autem Ens naturale censemus esse solam substantiam mobilem , quam etiam pro objecto formali quod Physicæ assignamus cum *S. D. qui 6. Met. Lec. 1. dicit* : Scientia naturalis non est circa ens simpliciter , sed circa quoddam genus entis scilicet circa substantiam naturalem.

XVII.

Pincipia illius Entis Naturalis debent esse substantialia, & debent facere differre unum substantialiter ab altero , quod cum attomis Democriti , & particulis Carthesij nullatenus conveniat , excludimus illas è numero principiorum , & solum statuimus pro principijs entis naturalis in fieri , materiam , formam , & privationem , in facto esse verò solam materiam & formam. *Ita Angel. 8. Met. Lect. 1. ubi docet* : In omni mutatione naturali in quantum tali necessaria esse tria hæc : Materiam , formam , privationem.

XVIII.

DE primo rerum principio nempe Materia prima ultra mentionem facit *D. Augustinus 1. Cont. Gent. cap. 43. dicit* : in rebus invenitur aliquid , quod est potentia tantum , ut materia prima. per quæ verba insinuat quod Materia prima ex se omnem actum excludat. imò nec sine forma existere possit. prosequitur enim idem *S. D. quodlibet 3. ar. 1. & dicit* : quod aliquid sit, & non sit à DEO fieri non potest, & huiusmodi est materiam existere sine forma.

XIX.

Quam potentialitatem Materiæ considerans Philosophus *1. Phys. text. 81. concludit* : quod Materia appetat formam , sicut turpe pulchrum. Ex quo & nos deducimus , quod si omnis forma respectu Materiæ est quid pulchrum , etiam illa omnes formas æqualiter appetit , quas naturaliter habere potest , non tamen formas semel amissas.

XX.

Inter hæc pulchra , quæ tam avidè anhelat Materia præcipuum locum tenet Anima Rationalis , cujus consortio se adiungunt formæ Cælorum & Elementorum , quarum eminentiam & independentiam à Materia tanquam subjecto ex quo spectantes , eas etiam exemptas ab educatione ex Materia declaramus.

XXI.

XXI.

PRæter allatam exemptionem à Materia, inter se quoque hunc observant ordinem, quòd una non præjudicet alteri, & ad omne præjudicium evitandum, nec de potentia DEI absoluta, duplex forma substantialis totalis eandem numero Materiam informare potest. *Ità Angel. quodlib. 3. a. 4. ubi ait: impossibile est in uno eodémque subjecto esse plures formas substantiales.*

XXII.

QUod verò ex adverso amicabilem proportionem & convenientiam unius formæ cum Materia concernit, hæc adeò fidelis est, quod tertium nempè unionem ab illis realiter distinctam nullatenus admittant, sed seipsis uniuntur. quod approbat *S. D. dum 1. p. q. 76. a. 7. dicit: Unitas rei compositæ ex materia & forma est per ipsam formam, quæ secundum seipsam unitur materiæ, nec est aliquid aliud uniens.*

XXIII.

HANC Miram Naturæ harmoniam, & rerum ad invicem constantem proportionem, Ars utpote æmula Naturæ lynceò perlustrans oculo, varia quoque naturæ simillima saltem indirectè concurrendo efficit opera, inter quæ utrum etiam opus veri auri efficere possit esto problema.

XXIV.

ESTO autem opera Naturæ magis substantiæ quàm accidentibus attribuuntur, nulla tamen substantia creata est immediatè operativa, sed operatur medijs potentijs accidentalibus ab illa realiter distinctis. *ità Angel. 1. sent. dist. 3. q. 4. a. 2. ubi ait: DEUS solus est, qui non agit per potentiam mediam differentem à sua substantia, in omnibus autem alijs operatio est accidens, & ideo oportet, quod principium proximum sit accidens.*

XXV.

PORRò cùm in quolibet opere seu effectū reperiatur Ratio Entis à solo DEO producibilis, & etiam causa secunda sit indifferens ad plures operationes, necessarius est tam concursus simultaneus quàm prævius DEI, ut causa creata effectum producat & operetur. Hos concursus insinuat *D. T. dum imprimis 3. cont. gent. cap. 89. dicit: unde non solum virtutem volendi habemus à DEO, sed etiam operationem. deinde quodlibet. 12. dicit: quòd omnia prædeterminentur à Divina omnipotentia.*

XXVI.

XXVI.

QUamvis secundum commune Axioma, nihil sit volitum, quin præcognitum. Ratio tamen formalis sub qua constitutiva finis in actu primo finalizantis non est apprehensio bonitatis, sed ipsa bonitas apprehensa. teste namque *Ang. q. 25. de verit. a 1. ad 6.* diversitas apprehensionum per accidens se haberet ad appetitivas vires, nisi diversitati apprehensionum, diversitas apprehensorum conjungeretur.

XXVII.

Dari differentiam inter actionem formaliter transeuntem & immanentem affirmat *Ang. 1. p. q. 18. a. 3. ad 1. ubi ait* : Duplex est actio, una quæ transit in exteriorem Materiam ut calefacere, alia quæ manet in agente ut intelligere quarum hæc est differentia, quod prima non est perfectio agentis, sed ipsius moti, secunda autem est perfectio agentis. quam differentiam ut salvemus, cogimur asserere actionem formaliter transeuntem subjectari in passio.

XXVIII.

Nè etiam varijs contradictionibus involvamus, & aliquid soli DEO pertinens creaturis concedamus, excludimus à rebus creatis tanquam aliquid implicans infinitum in actu tam secundum essentiam, quam secundum magnitudinem, numerum & intensionem unde *D. T. 1. p. q. 7. a. 2. ad 1. dicit* : contra rationem facti est, quod sit simpliciter infinitum.

XXIX.

Corporum impenetrabilitas quidem in hoc consistit, quod unum corpus quantum, & extensum in ordine ad locum, expellat aliud corpus ab eodem loco, ista tamen expulsio potest impediri à DEO, ob quod admitti potest, quod duo corpora de potentia DEI absoluta, possint esse simul penetrativè in eodem loco, non tamen unum corpus potest esse simul circumscriptivè in pluribus locis. quia juxta *Angel. in 4. sent. dist. 44. q. 2. a. 2. gla. 3. ad 4.* quod idem corpus sit localiter in diversis locis includit contradictionem, sicut quod homo careat ratione.

XXX.

JUxtà *Phil. 4. Phys. cap. 11. tex. 105.* Existentia temporis est existentia instantis; ex quo rectè infertur, quod partes temporis non existant ratione sui, sed ratione indivisibilis instantis. idem docet *D. T. qui 1. p. q. 66. a. 4. ad 5. dicit* : Nihil est accipere in actu de tempore nisi nunc.

XXXI.

XXXI.

QUam difficile captui videatur continuum, quod à *D. T. 1. Phys. Lec. 9. definitur*: quod sit divisibile in infinitum, optime scrutatoribus naturæ compertum erit: ut tamen saltem per partes suas notitia illius habeatur, dicimus cum *D. T. 6. Phys. Lec. 1.* illud non componi ex solis indivisibilibus, sed ex divisibilibus per indivisibilia copulatis.

XXXII.

QUoniam virtus Nutritiva viventium limitata est, & paulatim langvescit donec totaliter deficiat, non viventia quæque constituuntur in suo esse per formam substantialem, quæ determinata accidentia requirit. sequitur, quòd tam viventia quàm non viventia attentis eorum naturis habeant terminum intrinsicum suæ magnitudinis & parvitat. ità *Phil. 2. de anima tex. 41. dicens*: quòd omnium naturâ constantium terminus est, & ratio magnitudinis.

XXXIII.

NUllum agens agere potest nisi in materiam sibi subjectam, aliàs non esset ratio, quare unum agens præcipuè necessarium, magis in unum quam in alterum passum agat. Hæc autem subjectio requisita non provenit ab alio, quàm ab approximatione agentis ad passum, consequenter nequit dari actio in distans. *Est D. T. 1. p. q. 8. a. 1. ad 3.*

XXXIV.

VERitati quidem consentaneum est tritum axioma: quòd idem manens idem, semper faciat idem. ex quo deduci posset, quòd DEUS utpote æternus etiam Hanc Mundi molem ab æterno produxerit, quia tamen axioma illud solùm de agentibus necessariis quale non est DEUS, intelligendum venit, de fide tenemus Mundum fuisse productum in tempore, & solùm admittimus, eum quoad res permanentes non verò successivas potuisse esse ab æterno. ità *Ang. 1. p. q. 46. a. 2.*

XXXV.

GENERATIO substantialis referente *Phil. lib. 1. de Gen. cap. 4. tex. 23.* est Mutatio totius in totum, nullo subjecto sensibili remanente. quod non verificaretur, si in genito remanerent eadem accidentia, quæ erant in corrupto. proinde in corruptione substantiali fit resolutio usque ad Materiam primam. ità *S. D. hic lec. 10. ait*: dicendum. quòd non manet idem accidens numero, sed id quod prius erat corrumpitur per accidens corruptione subjecti.

XXXVI.

Motus intensiōis in qualitate varias sortitur opiniones, & quomodo fiat non omnium eadem Mens est. attamen clara & firma sententia *D. T. 22. q. 24. a. ad 3.* hæc est. Nihil aliud est ipsam (nempe Charitatem seu aliam qualitatem) secundum essentiam augeri, quàm eam magis inesse subjecto quod est magis eam radicari in subjecto.

XXXVII.

Non sunt multiplicanda Entia sine necessitate, quæ multiplicatio fieret, si in uno vivente plures formæ præter animam viventis admitterentur, ad quod evitandum negamus in vivente dari formam corporeitatis distinctam ab anima, aut alias formas substantiales partiales.

XXXVIII.

Experientia optima Magistra nos docet, quod Bruta regulatissimos quosdam motus exerceant, & ab intrinseco se moveant, quod propriè viventibus convenit; quapropter temerarium & sacræ paginæ directè oppositum est, dicere: quod Bruta sint meræ Machinæ, & non vivant. *Genesis enim 6. clarè dicitur: Ex cunctis animantibus universæ carnis bina inducas in Arcam, ut vivant tecum.*

XXXIX.

Præcipua proprietas animæ est divisibilitas aut indivisibilitas illius in toto, quam proprietatem insinuat, *Phil. in lib. de Juvent. & Sanct. ubi cap. 1. docet: animas animalium imperfectorum esse velut plura animalia inter se cohærentia de perfectis verò subdit: at quæ optima fabricatione constant, haud quaquam vivere dissecta queunt.* quibus verbis admittit solas animas animalium perfectorum indivisibiles esse.

XL.

Manifestum est (teste *S. D. 3. p. q. 54. a. 2. in ©*) quòd ad naturam corporis humani pertinent carnes & ossa, & sanguis, & alia huiusmodi. quæ verba convincunt, quòd Caro, ossa, Nervi, Sanguis naturalis & alij quatuor humores animâ totius informantur.

XLI.

In omni genere in quo datur potentia passiva debet etiam dari potentia activa, quæ potentiam passivam reducat ad actum, cum igitur in genere intellectivo detur intellectus possibilis qui est potentia passiva ad recipiendas species intentionales, etiam admitti debet potentia activa quæ illum reducat ad actu habendas tales spe-

species, quam potentiam vocamus intellectum agentem realiter à possibili distinctum.

XLII.

QUò perfectior potentia eò perfectius objectum in esse objecti sibi vendicat, quod elucescit in intellectu, cuius objectum utpote immaterialius & universalius, perfectius est objecto voluntatis. Ex quo facile colligi potest, quòd intellectus sit potentia simpliciter perfectior voluntate ità *Ang. 1. p. q. 82. a. 3. in sed Contra.*

XLIII.

DE Ratione cujuslibet scientiæ est, illud sibi statuere pro objecto, de quo primario & ratione sui passiones & proprietates suas demonstrare valeat, quod Metaphysica optime præstat circa ens communissimè acceptum prout comprehendit tam DEUM, quàm creaturas, tam substantiam quàm accidens, adeoque illud etiam cum *S. T. 4. Met.* pro objecto formali quod & adæquato illius assignamus.

XLIV.

Ipsissimum nihilominus ens quod Metaphysica considerat inæqualiter participatur à suis inferioribus, & transcendit quidditative & formaliter quamcunque differentiam suorum inferiorum. Sicque est analogum, & imperfectè præscindit à suis inferioribus. *Ità Ang. 8. Met, Lec. 8.*

XLV.

QUod realiter recipitur in alio, debet ab eo realiter distingui, aliàs idem in seipso realiter reciperetur, quod implicat. Id ipsum convincitur de Existentia in creatis, quæ in alio recipi nequit quàm in essentia, & sic verum est, quod *D. T. op. 48. trac. de Substantia cap. 2. dicit*: Esse essentiæ, & esse actualis existentiae differunt realiter ut duæ diversæ res.

XLVI.

UNde cum Essentiæ rerum creatarum, quando producuntur à DEO in tempore verè producantur ex nihilo, conclusum manet, quòd ab æterno non sint aliquid reale, actuale & positivum extra DEUM. *Ità S. D. 1. p. q. 10. a. 5. ad 3.*

XLVII.

POtest eadem res esse virtualiter multiplex, ità quòd de illa secundum unam virtualitatis partem aliquid verificetur, quod non verificatur secundum alteram, & hoc ipso quod sit ità multiplex & æquivalet pluribus potest concipi & definiri, secundum quod præcisè æquivalet uni, & deinde secundum quod æquivalet alteri, per quod sufficiens fundamentum præbetur ad excludendam

dam distinctionem formalem ex natura rei Scotisticam, & statuendam solam virtuales Thomisticam inter gradus Metaphysicos.

XLVIII.

Intellectus est magis præcisivus in cognoscendo, quàm causa in efficiendo quo non obstante, causa potest producere aliquid non producto alio cum quo realiter identificatur ut patet in DEO, qui producit, entitatem peccati non producta ejus malitia, tantò magis igitur potest intellectus cognoscere unum non cognito altero, & sic admittenda est præcisio objectiva inter gradus Metaphysicos.

XLIX.

Individuum teste *S. D. 3. p. q. 77. a. 2. in ☉* duo importat, nempe quòd sit indivisum seu incommunicabile in se, & quòd sit divisum à quolibet alio. primum habet à materia secundum se, secundum verò habet à quantitate quæ est principium divisionis, ac proinde non Materia secundum se, sed ut signata quantitate radicali est principium individuationis substantiarum materialium.

L.

Propositio desumit suam veritatem vel falsitatem ab objecto, adeò quòd stante indifferentiâ objecti ad futuritionem vel non futuritionem, propositio pariter maneat indifferens ad veritatem vel falsitatem. istiusmodi indifferentiam retinent objecta propositionum contradictoriarum de futuro contingenti antè Decretum Divinum, cum res antè decretum Divinum non habeant determinationem in suis causis ad essendum, quod tamen juxta *D. T. 1. p. q. 16. a. 7. ad 3.* futurum requirit. igitur cum veris affectis Angelici Thomæ firmiter contrà Mediæ scientiæ assertores tenendum est, quod prænominatæ propositiones non sint determinatè veræ aut falsæ antè Decretum

DEI

Cujus Nomen benedictum in sæcula.

